

Sygn. akt IV KO 90/22

POSTANOWIENIE

Dnia 11 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk

w sprawie z zażalenia M. G. na postanowienie prokuratora Prokuratury Okręgowej w Sieradzu z dnia 14 czerwca 2021 r. w przedmiocie umorzenia śledztwa po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 11 października 2022 r. wniosku Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej zawartego w postanowieniu z dnia 22 lipca 2022 r., sygn. akt IX Kp 297/21 o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

**przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi
równorzędnemu –Sądowi Rejonowemu w Wieliczce.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 22 lipca 2022 r. Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej w sprawie o sygn. akt IX Kp 297/21, wystąpił w trybie art. 37 k.p.k. do Sądu Najwyższego z inicjatywą przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu.

W części motywacyjnej rzeczowej inicjatywy Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej wskazał, że w przedmiotowej sprawie prokurator Prokuratury Okręgowej w Sieradzu postanowieniem z dnia 14 czerwca 2022 r. – na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 i 11 k.p.k. – umorzył śledztwo w sprawie nadużycia uprawnień przez funkcjonariuszy publicznych z terenu objętego właściwością miejscową działania Prokuratury Okręgowej w Bielsku-Białej, na szkodę interesu publicznego oraz

prywatnego pokrzywdzonego M. G., tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. i in. Sąd Rejonowy wskazał, że M. G. w złożonym zażaleniu na to postanowienie zarzucił m.in. *„manipulacje i matactwa w wydanych decyzjach procesowych przez utrzymujących ze sobą bliskie relacje oraz kontakty towarzyskie prokuratorów i sędziów, którzy procedują w sprawach osób najbliższych, spokrewnionych co nawet własnych”*. Wnioskodawca wyjaśnił, że formułowane przez pokrzywdzonego zarzuty przekroczenia uprawnień kierowane są w stosunku do sędziów orzekających w Sądzie Rejonowym w Bielsku-Białej, Sądzie Okręgowym w Bielsku-Białej, jak też do prokuratorów działających na terenie właściwości miejscowej Prokuratury Okręgowej w Bielsku-Białej. Żalący wyżej wymienionym zarzuca brak obiektywizmu z uwagi na łączące ich bliskie relacje oraz kontakty towarzyskie. Zarzuty te M. G. formułuje również w kontekście spraw, w których występował on w charakterze oskarżonego. W ocenie wnioskodawcy, całokształt powyższych okoliczności może w odbiorze społecznym rodzić wątpliwość co do bezstronności Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej w rozpoznawaniu zażalenia pokrzywdzonego, co godziłoby w dobro wymiaru sprawiedliwości.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Wniosek zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 37 k.p.k., Sąd Najwyższy może z inicjatywy właściwego sądu przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości. Przepis ten, statuując wyjątek od reguły rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy, nie podlega interpretacji rozszerzającej. Przekazanie sprawy winno nastąpić jedynie w sytuacji, gdy występują realne okoliczności, które mogą zasadnie stwarzać przekonanie o braku warunków do obiektywnego rozpoznania sprawy w danym sądzie oraz o tym, że tylko przekazanie sprawy stworzy lepsze możliwości do trafnego rozstrzygnięcia w przedmiocie tego postępowania. Stanowisko to znajduje odzwierciedlenie w ugruntowanym orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym wskazuje się, że odstępianie od rozpoznania sprawy w sądzie miejscowo właściwym ma charakter wyjątkowy i może nastąpić tylko w razie zaistnienia sytuacji jednoznacznie świadczącej o tym, że pozostawienie sprawy w gestii tego sądu sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości (tak m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia

4 lipca 2006 r., sygn. akt V KO 55/06). Obowiązkiem sądu właściwego, występującego o przekazanie sprawy w trybie art. 37 k.p.k., jest wykazanie okoliczności przemawiających za tym, że dobro wymiaru sprawiedliwości wymaga przełamania konstytucyjnej zasady rozpoznania sprawy przez sąd właściwy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), a więc postąpienia wyjątkowego, ale koniecznego do tego, aby wspomniane dobro nie ucierpiało kosztem nadmiernie rygorystycznego przestrzegania tej zasady (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2014 r., sygn. akt IV KO 67/14).

Analiza akt sprawy oraz realia przedstawione w rzeczonym wniosku, nakazują stwierdzić, że rozpoznanie przez Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej zażalenia M. G. na postanowienie o umorzeniu śledztwa w sprawie nadużycia uprawnień przez funkcjonariuszy publicznych, w tym też sędziów sądu właściwego – może rodzić tak po stronie pokrzywdzonego, jak też innych obserwatorów funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, określone wątpliwości co do gwarancji prawidłowego procedowania. Mimo braku rzeczywistych podstaw do twierdzenia, że na rozstrzygnięcie rzeczonej sprawy wpływ miałyby kryteria pozamerytoryczne, należy mieć na względzie, że odbiór społeczny, jak też osobiste przekonanie strony co do bezstronności sądu, często wymykają się ocenom racjonalnym. Realia niniejszej sprawy mogłyby determinować przekonanie o stronniczym nastawieniu sądu wnioskującego do osoby M. G., który w swoich wystąpieniach wprost formułuje zarzuty ukierunkowane na negację bezstronności sędziów Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej. Nadto, jak wynika z akt dołączonych do wniosku, w sprawie pokrzywdzonego M. G. uruchomiono mechanizm przewidziany w art. 41 § 1 k.p.k., co skutkowało wyłączeniem ponad trzydziestu sędziów orzekających w Sądzie Rejonowym w Bielsku-Białej. Choć do tej pory nie wszyscy sędziowie tego sądu zostali wyłączeni od udziału w przedmiotowej sprawie, to jednak jej specyfika nakazuje stwierdzić, że rozpoznanie przez sąd wnioskujący zażalenia pokrzywdzonego, godziłoby w dobro wymiaru sprawiedliwości, podając w wątpliwość naturalne i normatywnie uzasadnione oczekiwanie, że postępowanie sądowe będzie prowadzone bezstronnie, wnikliwie i sprawnie.

Konstatując powyższe, dla uniknięcia sytuacji mogącej wywoływać negatywną ocenę pracy wymiaru sprawiedliwości, w tym też przedłużenia

postępowania, celowym jest przekazanie niniejszej sprawy innemu sądowi równorzędnemu, tj. Sądowi Rejonowemu w Wieliczce.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[as]